

Nagy pesti enciklopédia

Rózsák Kopasz apónak

A Rózsadombon 1966. május 26-ig nem találták meg sem a kő-, sem a réz-, sem a bronz-, sem a vaskor emberének nyomát. A kelták, a rómaiak, a hunok, a longobárdok és a honfoglaló magyarok is csak a Frankel Leó utcában közlekedtek, úgy-hogy a halmok történetét nyugodtan kezdhethük a török hódoltság idejétől.

RÉZMÁL = ZÖLDMÁL

A Mecset utcában álló türbét a XVI. században építettek — mondják a történészek —, az itt eltemetett szentéletű harcos dervis emlékére. A török mondák va-

A DERVIS ÖRÖKSÉGE PENGEHÁZAK A RÓZSADOMBON

lóban tudnak a dervisről, és úgy említik: *Kel Baba*, vagyis — *Kopasz apó*. Hogy egy nagy, derék vitéz kopasz volt — ez könnyen hihető. A régi magyarok szerint hajdan egy jószág rózsaolajkészítő élt erre: *Gül Baba*, vagyis — *Rózsa apó*. Hogy egy tisztes kisiparos már a török időben házat épített a Rózsadombon, az is hihető. De *Kel Baba* sírja közelében miért a kertész nevéet kapta a festői utca? Egyetlen magyarázat: az idők folyamán a régék a dervisnek adták a *Rózsa apó* nevet. Mert ha nem így volt, akkor kiről nevezték el a *Gül Baba* utcát? Talán csak nem a *krumpliról*?

Nagyobb rejtély: *mit is hívnak Rózsadombnak?* A régi térkép nem tud a Rózsadombról. Az északi szélen látható *Ferenc-hegy*, lejjebb a szőlőjéről egykor híres *Szemlő-hegy*, délfelé a *József-hegy*, majd nyugatra a *Rókus-hegy*. Körös-körül a dűlők: Rézmál, Vérhalom, Törökvész, Zöldmál, Csatárka. Az új térkép Rózsadombnak jelöli a déli és a keleti lejtőket. De a lakók így hívják az egész területet, még ha ezt a dombot — hegyek is alkotják. Jogos a név, mert a halmok jellege már azonos.

FELFELE A LEJTŐN

Már. Mert néhány éve még többen úgy gondolták: csak azért vannak a páratlan fekvésű hegyek, hogy a Margit-hídtól tíz percre helyezhessék el az ipari kutatóintézeteket. S ha Óbudán, a Mátyás-hegyi lejtőn kutatnak a — bányászok, miért ne foglalnának el mások a Ferenc-hegyi lejtőt? Hiszen a telekért az intézetek pontosan annyit fizetnek a fővárosnak a Rózsadombon, mint a pesti homokon. *Semmit*. Igaz, hogy a közmű itt többbe kerül, de az is a *fővárosnak*. S a kedves lankán fel is építettek néhány elképesztően csunya tömböt.

De azóta már tudjuk, hogy a helynek is van értéke, sőt, a levegőnek, a zöldnek, a csendnek is. S ez forintban is kifejezhető. S azt is megértettük, hogy Rózsadombunk csak egy van.

Budapestre vonatkozó újságcikkek	
Szerző:	<i>Ferenc Horváth Tamás</i>
Cím:	<i>Nagy pesti enciklopédia. Rózsák Kopasz apónak</i>
Forrás:	<i>Esti Hírlap</i>
(Hely)	<i>1966. máj. 29.</i>
(Idő)	
(Köt. v. füz.)	
(Oldal)	
Tárgy	<i>91(439Bp)09</i>
Hely	
Idő	<i>1966</i>
Személy	
Helyszám	
OSZTÁLYOZÁS	

A Fővárosi Tanács vezetői elfogadták a Törökvész út környékének rendezési tervét. A következő években a város felfelé nyomul a lejtőn. Buda egyik legszebb helyén, az egyik legszebb lakótelep épül fel. A tervezők különleges házakat álmodtak ide, hogy kihasználják a lejtő adta lehetőségeket. A kétszintes, terasz- és fogazott épüle-

tek között három csoportban több keskeny, tizemeletes pengeházat javasolnak.

FENYŐ ÉS FÜGE

Az 1800-as évek végén főként kukoricások és kaszálók voltak a dombokon. A XX. század első felében népesült csak be a lejtők alja. Még gyorsabb volt a fejlődés az utolsó tíz évben. Ezért most a kerületi tanács legfőbb gondja a víz-, gáz-, úthálózat fejlesztése és a fásítás.

A lakók büszkén mutatják a különös délszaki növényeket: a tulipáncserjét, fügebokrot, az olajfákat. De a Pusztaszeri út mellett az egyetlen nevezetes látnivaló: a legkövérebb ipari kémény, amolyan félbemaradt óriás. Körülötte sivár, csak gyéren beültetett telkek.

A HKI tavaly és az idén sok-sok ezer fát és rózsatövet osztott ki. Változatos a táj, s változatos a dombon lakók természetete is. Egyik helyen pénzért veszik a rózsát, másutt nem akarják elfogadni a gyümölcsfákat — ingyen sem. Bár javulás már van — mondják. — Az ezüstfenyőt többen nem ellenzik, ha a HKI ülteti el.

A kormány nemrég rendeletet adott ki a fák védelmére. Mindenütt fontos a fásítás. De különösen szükséges a Rózsadombon, hiszen a halmok felől árad a jó levegő Pestre. A növekvő építkezés, sajnos, pusztítja a növényzetet. Ezért fásítani, fásítani és ismét fásítani kell. Nehogy a dombok hamarosan Gül Baba rózsáskertje helyett Kel Baba kopaszságára emlékeztessenek.

Aczél Kovách Tamás